However, if she remarried – אבל ניסת ואחר כך באו עדים הרי זו לא תצא and the witnesses came afterward, she need not leave.

OVERVIEW

The case at hand: Two עדים testify that the husband died, and two other עדים testify that he is alive. All agree that initially she may not remarry. If she remarried (her רבי מנחם ברבי יוסי maintain that she may remain married to him. רבי מנחם ברבי יוסי however, if she married (her אחרי ותרי ותרי ותרי infers from עדים testified, רמב"י agrees that she need not leave him. רמב"י that we are concerned for זילותא דבי דינא

וטעמא משום זילותא דבי דינא –

And the reason why ר' מנחם ברבי יוסי claims that she need not leave,³ is **because it** is demeaning for the בי"ד to change a ruling.

תוספות has a difficulty:

-וקשה לרבינו שמשון בן אברהם דעל כרחך לאו טעמא משום זילותא דבי דינא הוא And the רשב"א has a difficulty with this interpretation that the reason רבי מנחם says איל is on account of זילותא דבי דינא for perforce you must say that the reason for לא תצא is not because of זילותא דבי דינא -

 ^{5} דאם כן אפילו לא נשאת אלא התירוה לינשא תנשא ^{5} for if it is indeed so; that the reason of לא תצא is because of זילותא דבי דינא, then the ruling should be that even if she did not remarry yet but rather בי"ד permitted her to remarry on the basis of the (first group of) עדים she should be permitted to remarry, even after the second group of עדים came and testified. If ^{2} will change its original ruling on account of the second group of עדים, it will be a זילותא דבי דינא. It is the opinion of

_

¹ See previous תוספות ד"ה ואם.

² The view of the הכמים חכמים does not indicate whether or not we are אלא הרמים. The חכמים maintain that לא תצא maintain that דני maintain that בי"ד gave her permission to remarry or not. They are of the opinion that בי"ד does not have the power to separate them on account of a בי"ד, since the parties themselves have no ספק (see previous תוספות here at all; they can always remain married (see following footnote # 3).

³ רמב"י is of the opinion that אנא (if she remarried when it was תרי ותרי). This indicates that he is of the opinion that בי"ד will separate them on account of the בי"ד. Why should it be different if she remarried before the הרי ותרי; now it is a situation of תרי ותרי and the same ספק exists?! בא יוהרי והפי from this that it is only because of די"ד באו עדים ואח"ב permitted her to remarry); therefore בי"ד does not take any action. However if באו עדים ואח"כ (we say אנא הרי), למצא (we say אנא הרי), להרא הרי וותרי) ויילותא הרי וועדים ואח"ב אוילותא הרי וועדים ואח"כ האני אוילותא הרי וועדים ואח"ב העדים ואח"ב אוילותא הרי וועדים ואח"כ העדים ואחרים וועדים ואחרים וועדים ווע

⁴ See footnote # 12.

⁵ See previous עדים that we are discussing a case where she is marrying one of the עדים who is certain (as she is) that her husband died.

תוספות that there is a זילותא דבי דינא, not only when the original בי"ד was acted upon (i.e. the woman remarried), but even if no action was taken. The mere fact that בי"ד changes its ruling is considered a זילותא דבי דינא -

בדמשמע בכל הסוגיא דאיכא זילותא אפילו לא נעשה מעשה ^{6} As is indicated in the entire discussion here in the גמרא that there is a זילותא דבי even if no action was taken, based on the פסק בי"ד. The fact that לא תצא says אינ מאר ואם נשאת לא תצא but not if it was only התירוה לינשא proves that the reason of נשאת לא תצא is not on account of זילותא דבי דינא. There must be a different explanation. How then, can רבא prove from that we are concerned for זילותא?

מוספות anticipates a possible rebuttal to his question and rejects it:

ושוב לא תצא מהיתרה הראשון –

And she will furthermore 'not be required to depart' from her original permissible status. The term 'לא תצא' will mean that once she was given permission to remarry, she never leaves that status that she acquired; the status of a woman permitted to remarry. If we were to interpret מא מוער מוער מוער און in this manner, the objection of the עשב"א will have been addressed. If she retains her היתר, this certainly proves that we are concerned for זילותא.

The רשב"א rejects this rebuttal: We cannot say that the term נשאת means התירוה לינשא:

דבאו עדים ואחר כך נשאת לא מצי לפרושי התירוה לינשא אלא נשאת ממש – שדים because when the ברייתא mentions the case of when the עדים came and then she was עדים to mean that they, in that case we cannon interpret the term 'נשאת' to mean that they permitted her to remarry; for since it is בי"ד will certainly prohibit her from remarrying, but rather in the case of באו עדים ואח"כ נשאת, the term 'נשאת' means she actually remarried (without permission from בי"ד. Therefore we must assume that the term 'נשאת ומש also means שאת ממש also means נשאת ואח"כ באו עדים ואחים באו עדים ואחר ממש בואחר ממש בואחר ממש בואחר ואח"כ באו עדים ואחר באו עדים. That only if she

⁶ Later the גמרא will be discussing the issue of זילותא דבי דינא in regards to the כהונה status. There is no indication that any action was taken when either confirming or disclaiming his status as a כהן.

⁷ תוספות will shortly state what that explanation is.

 $^{^{8}}$ רמב"י states רמב"ז הרי זו לא עדים הרי ואח"כ אבל שאת will explain that the terms אבל can be understood even if she did not remarry yet.

⁹ This is true even according to the רבנן.

actually remarries does 'התירוה לינשא However if it was merely לא תצא. However if it was merely התירוה, then the ruling would be that she cannot remarry if the other עדים came. This should prove that we are not concerned for זילותא דבי דינא –

רמבעל ולא משום זילותא – אר מבעל ולא משקי לה מבעל ולא משום זילותא – אחל ברחך מעמא דמספיקא לא מפקי לה מבעל ולא משום זילותא is not on account of ניסת ואה"כ באו עדים לא תצא is because we cannot take her away from her husband just on the basis of a doubt; that maybe she is still married to the original husband. A ספק is not powerful enough to allow us to take such a drastic step. We are not however, concerned with זילותא זילותא if we would be concerned for אילותא הבי"ד permitted her. The question remains; how did רבא that we are שמיד להינא דבי דינא for אילותא דבי דינא that we are אילותא דבי דינא דבי דינא זולותא דבי דינא דבי דינא זולותא דבי דינא דבי דינא זולותא דבי דינא זולות דינא דולות דינא דינא זולות דינא זולות דינא דינא זולות דינא זולות דינא דינא זולות דינא דינא דינא זולות דינא זולות דינא זולות דינא זולות דינא דינא זולות דינא זו

מוספות answers:

ויש לומר לעולם טעמא משום זילותא –

And one can say; really the reason of לא תצא is because of זילותא. There was a difficulty however; if the reason is because of זילותא then even if התירוה לינשא she should retain this היתר even after the other עדים came. אילולתא even after the other נשאת only if זילולתא but not if אינשא התירוה לינשא -

ודוקא כשנשאת ואחר כך באו עדים איכא זילותא דבי דינא–

And only if בי"ד או נשאת ואח"כ באו נשאת is there a זילותא דבי דינא, if יילותא will force her to leave her new husband,–

שכבר נאסרה לכל העולם כיון שנשאת -

For this woman is already presently forbidden to have relations with the whole world, since she remarried. Her present status is that of a married woman, so -

נמצא מה שחוזרין לאסרה לעד שנשאת לו אין חוזרין אלא בעבורו – It turns out, that which בי"ד is rescinding its permission and forbidding her to this witness whom she married; we are rescinding our permission only in regards to the עד. This is the only accomplishment that this new prohibition will effect. This is considered a בי"ד says she is permitted to remarry, then דילותא says you must leave this עד, whom you married. For the rest of the world this rescinding is meaningless; they were not able to marry her while she was married to the עד and they cannot marry her now either, on

-

¹⁰ See footnote # 12.

¹¹ This will explain the difference between נישא and התירוה לינשא. If it was merely התירוה, then we cannot use the התירוה לינשא, since she is not married yet. In the case of באו עדים ואח"כ נשאת we will (be forced to) say that it is a קנס since they were פסק בי"ד. See footnote # 14.

¹² The רשב"א is not phrasing his question in the form of; 'how can we prove from רמב" that we are הושש לזילותא perhaps the reason of א מספיקא לא מפקי לה מבעל. Rather the question is phrased that since we certainly cannot use the reason of מספיקא לא מפקי לה מבעל. See footnote # (4 and) 14.

account of the תרי ותרי. The הזרה is only in regard to this עד.

אבל אם באו עדים קודם שנשאת ליכא זילותא

However, if the עדים came before she remarried; then even though she had a to remarry it will not be a היתר voids that היתר. The reason is -

– דעל כרחך צריכין לחזור מהיתרה הראשון כדי לאסרה לכל העולם

For perforce בי"ד is required to rescind the first blanket היתר in order to prohibit her from remarrying to anyone. Originally when only one group of עדים came, מעדים gave her a היתר to remarry whomever she pleases, since no one contradicted the עדים came who contradict the first group, then obviously בי"ד must retract the first היתר She certainly cannot marry now whomever she pleases, for it is חבי"ד, there is a ספק אשת איש דאורייתא. She (at most) can only remarry the עד –

: ר"י זילותא אם אוסרים אותה נמי לעדיה. 14 הלכך ליכא

Therefore [the ר"י maintains] there is no זילותא בי"ד will also prohibit here from marrying her witnesses. A זילותא דבי דינא is only if it seems that בי"ד made a mistake. If new בי"ד come then everyone understands that the original פסק of דים cannot remain. בי"ד cannot permit a עדים concerning everyone, there is no זילותא einclude her איסור before (since she was married to the עדים and then the second group of עדים came, then if איסור this בי"ד will affect only the עדים whom she married; everyone else is already אסור from before (since she was married to the עדים and the woman to remain married, for they both maintain there is not even a בי"ד will change their פסק איסור it is a פסק איסור. זילותא דינא דבי it is a פסק וו בי"ד will change their בי"ד.

SUMMARY

There is no זילותא if the change of a פסק to an individual is included in a general necessary change to the community at large.

THINKING IT OVER

Perhaps the reason for מספיקא לא ניסת וואם is because of מפיקא לא מפקי and the reason it does not apply to ניסת ואה"כ באו ניסת is because there, they transgressed the prohibition of בי"ד, therefore we say מצא as a מצא $?^{15}$

_

 $^{^{13}}$ בי"ד certainly cannot permit a ספק דאורייתא on account of a זילותא דבי דינא.

¹⁴ תוספות explained how it is possible that the reason for ניסת ואה"כ באו עדים לא תצא is on account of זילותא is on account of ניסת ואה"כ באו עדים לא מצקי ווא מספיקא לא מפקי לה מבעל is on account of מספיקא לא מפקי לה מבעל; in which case there would still be no prove that הוששין לזילותא (see footnote # 11). It would seem that if given the choice between these two reasons, we would prefer the reason of מספיקא כו' over the reason of מספיקא כו' If the reason is א מספיקא כו' It should be מספיקא לא מפקינן כו' since לא תצא של Since 'באו עדים ואח"כ נישאת. See 'Thinking it over'.

¹⁵ See footnotes # 14 & 11. See ולכאורה.